

1975-1985, la dècada de la il·lusió

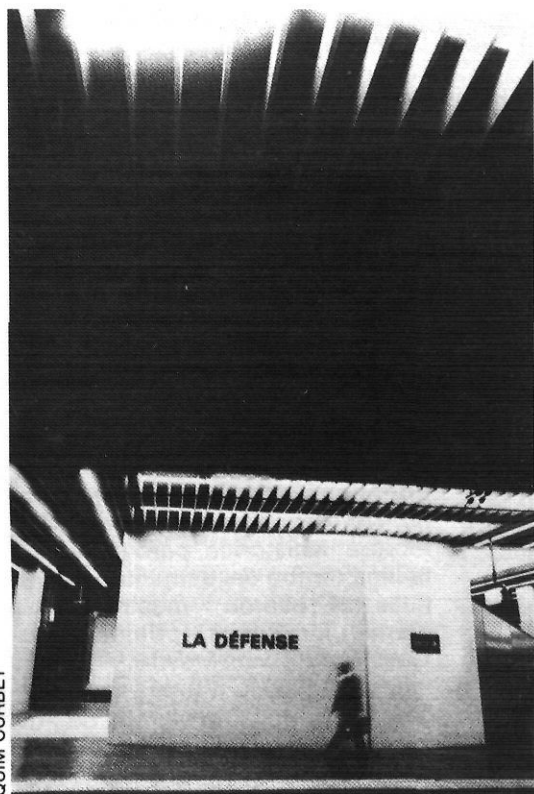
Com quasi tot en aquest país, que als primers anys de la dècada dels 70 es desvetllava del malson de l'autoritarisme, la fotografia a Girona també va iniciar la seva evolució, precisament a partir de l'únic nucli on s'havia mantingut un cert caliu, l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica de Girona (AFIC), que gràcies a l'èxit obtingut amb les seves projeccions de cinema-club s'havia revifat, encomanant a la secció de fotografia el seu esperit renovador. Però les velles fórmules dels concursos no funcionaven i inicià una tímida però efectiva activitat de docència conduïdes i alentades per Josep Mª Boladeras i Carles Vivó, gràcies a les quals alguns joves pogueren fer els seus primer treballs.

Paral·lelament, Sebastià Martí, de la botiga fotogràfica dels quatre cantons, que treballava també com a reporter per premsa aliena al règim, era l'únic en crear imatges no oficialistes i per tant més creatives del moment. Algun dia el bagatge fotogràfic d'aquest reporter hauria de sortir a la llum, atès que les seves imatges sobre la Girona dels anys 60 i 70 no poden perdre's en l'oblit. Seria un luxe inútil i frustrant. Gràcies també al seu tarannà obert, va permetre que diversos joves treballassin amb ell i s'iniciessin en el món de la fotografia. Un dels seus acòlits va ser Jordi Mestre, el qual fou un pioner en fer la primera exposició individual a la sala municipal de la Rambla, que s'acabava de batejar amb el nom de l'escultor Fidel Aguilar. Tant el muntatge com la temàtica trenca-

J. COMALAT

Maniquí.

Imatge urbana de París.

QUIM CURBET

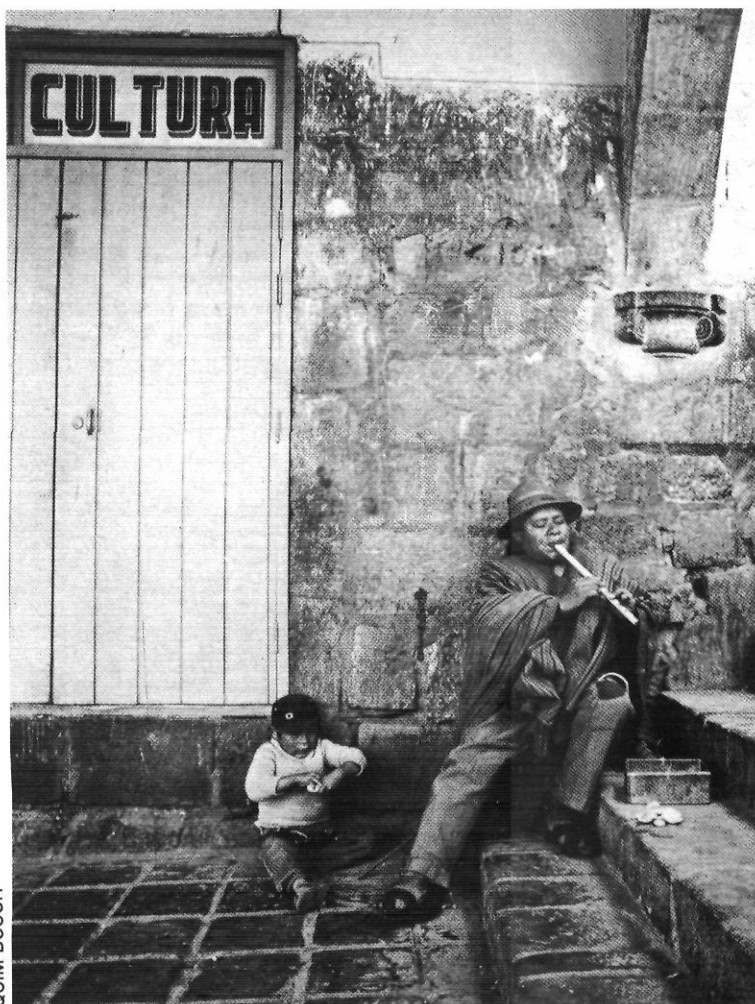
JOSEP CAPELLA

Composició fragmentària.

ven motllos i la imaginació n'era el comú denominador. Les imatges penjaven d'uns cubs, com un gran mòbil. La temàtica, essencialment reportatge d'un viatge que havia realitzat pel nord d'Europa al 1974, s'allunyava de la típica fotografia d'exposició enquilosada en les imatges de concurs o de simple postal. Jordi Mestre apostava pel reportatge fotogràfic com a valor comunicatiu.

Però tornant a l'AFIC, l'Agrupació va muntar una exposició encara no superada. Fou a la Fontana d'Or que, amb el nom de "Foto Arte 75", arribaren a Girona obres d'autors tan transcendents com Philippe Halsman, Christian Vogt, Billy Brand, Jeanloup Sieff, Lucien Clerque, Irina Ionesco, Eikoh Hosoe, David Hamilton... fins a 26 autors, entre els quals també figuraven joves autors residents a Barcelona i que el temps ha reconegut com a grans professionals, Manuel Esclusa, Joan Fontcuberta o Toni Catany. Aquesta magna mostra fou un revulsiu que propicià que la joventut fotogràfica gironina desvetllés definitivament el que de forma latent intuïa: la modernitat en el sentit més ampli i clàssic del terme. S'adonaren que a l'exterior les coses eren ben diferents i més amples de mira i que a Barcelona anaven més avançats, ja que l'exposició no era

QUIM BOSCH

Imatge d'una anada al Perú.

Gitanets a la Devesa.

CARME MASIA

més que el fons d'art de la primera galeria exclusivament fotogràfica de l'Estat, la Spectrum, vertadera iniciadora i incitadora de la jova fotografia.

Aquesta relació amb Barcelona fou seguida inicialment per Joan Comalat, que assistí a cursos de l'esmentada galeria, i per Jordi Mestre, que hi treballà com a reporter fotogràfic alguns anys, a més de participar com a docent als anys 76 i 77 en el curs de plàstica i comunicació de l'escola d'estiu Rosa Sensat.

"Foto Arte 75"

Però tornem a Girona. A partir de l'impacte de "Foto Arte 75", les ganes de treball fotogràfic es diversificaren i la seva presència prenia espai cultural propi. Malgrat el que hem anat comentant, no s'ha d'entendre que no existís fotografia a Girona, sinó que aquesta restava aturada en el treball professional de les veteranes botigues de fotografia, amb les honroses excepcions de noms ja esmentats. Adhuc, algun jove molt interessat a professionalitzar-se va trobar tota mena d'impediments per part del Gremi

de Fotògrafs de Girona adscrits a l'encara prepotent sindicat vertical.

Amb aquest interès creixent, l'AFIC aconseguí un local a les Voltes d'en Rosés, on es realitzaren un seguit d'exposicions de neòfits que no creien en els concursos però que volien mostrar la seva obra. Fou la primera oportunitat per a molts, alguns dels quals continuen avui dia vinculats activament a la fotografia.

Amb la mateixa inèrcia la fotografia històrica també sortia a la llum de la mà de Joan Cortés, qui per fires del 77 mostrava part de la seva col·lecció de fotografies, so-

bretot postals antigues sobre Girona. No és motiu d'aquest article la fotografia històrica, però en aquesta línia també cal esmentar els treballs de recerca i mostra a cura d'Emili Massanas, primer juntament amb Jordi Mestre, i ja més tard sota l'Arxiu Municipal d'Imatges. Així mateix, però més recentment, s'han pogut veure edicions i exposicions de fotografia antiga a diverses contrades, entre les quals recordo la Bisbal, Torroella de Montgrí, Sant Feliu de Guíxols o Lloret de Mar.

Els 16 de la fama

La plataforma que suposà l'AFIC inicià la seva davallada en una col·lectiva que al maig del 78 va reunir 16 autors gironins, entre els quals cal destacar Josep Mª Boladeras, Quim Bosch, Josep Mª Oliveras, Ricard Pardo, Jordi Sànchez, Pere Sicília i Carles Vivó. La gran desi-

RAFAEL BOSCH

L'antiga estació del tren d'Olot.

FOTÒGRAFS GIRONINS

gualtat entre els autors, temàtica, qualitat i interessos, representà l'epíleg d'aquella inèrcia que convocava qualsevol que volgués mostrar imatges fotogràfiques. Encara, però, l'activitat de l'AFIC durà uns anys més, minvada la seva incidència, fins a la pràctica desaparició actual de la seva secció fotogràfica.

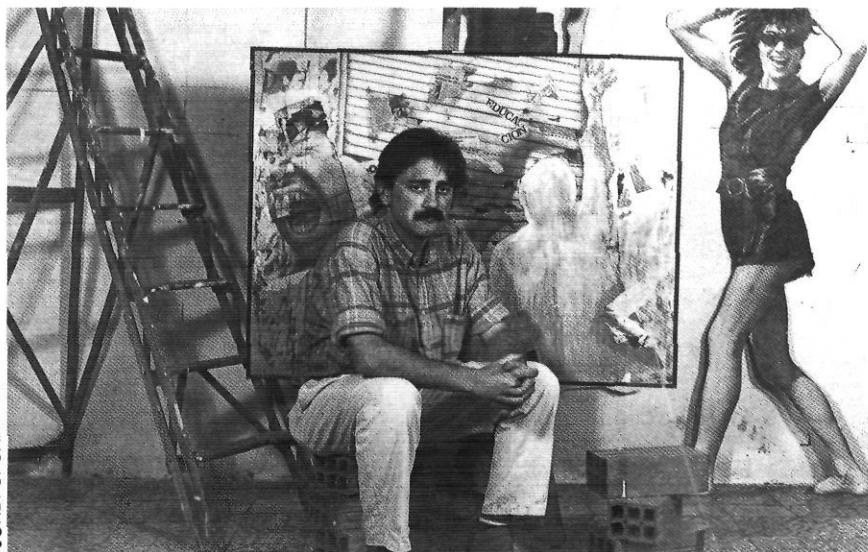
Afortunadament molts joves havien sentit el cuc de la fotografia. Alguns d'ells es professionalitzaren, d'altres seguien una producció més dedicada a la creació no comercial. Fou l'inici també del Punt-Diari, al 1979, que possibilità a molts joves tastar i a alguns enganxar-se al reportatge gràfic, Joan Comalat, Josep Mª Oliveras, Dani Duch, Xavier Ruiz, Joan Castro —que obtingué un premi per fotos publicades al saló "Foto Press" que a nivell estatal organitza anualment una entitat d'estalvis—, Rafael Bosch, Manel Lladó, Lluís Vilardell i molts col.laboradors i corresponents que han passat per aquest rotatiu.

És en aquesta línia ascendent quan Josep Mª Oliveras obrí el taller fotogràfic Desalt, on habilità bona part de les seves parets per a exposicions, intercalant autors forans, especialment de Barcelona, amb els de Girona, tot possibilitant la sempre interessant relació amb la ciutat comtal. D'aquesta relació, Girona s'assabentà de les Jornades Catalanes de Fotografia, on fou present Joan Comalat. Allà la jove fotografia es plantejava el seu futur, encara que amb massa voluntarisme i poca professionalitat. Però l'activitat bullia. La revista *Flash Foto*, que connectava amb aquestes ànsies renovadores, va publicar un dossier de fotografia gironina que publicà en el seu n° 81 de 1981, amb els següents autors: Carles Vivó, Josep Capellà, Quim Curbet, Carme Masià, Jordi Mestre, Jordi Sánchez, Joaquim Puigvert, Joan Comalat, Josep Mª Oliveras i Quim Bosch. Curiosament, però, l'alegria que representava veure treballs pu-

blicats es va veure trastocada, ja que el dossier esmentat que els autors havien preparat únicament per a ser publicat serví per engrosir una "Mostra de Fotografia Catalana Actual" que aplegava 84 autors i que s'anà mostrant per Mallorca, Granollers, Vic, Barcelona i Manresa sense que els fotògrafs gironins en tinguessin coneixement, i sols quan es preparava dur-la a Girona per la primavera del 82 es dignaren posar-s'hi en contacte. Tota una manca de respecte, a part de qui considerà el fet com un autèntic furt.

Amb aquest voluntarisme que esmentava, a l'octubre de 1980 obria les portes la galeria Spectrum Ca-

non Girona de la mà de Quim Bosch, Joan Comalat i el que subscriu amb la intenció de reforçar l'ambient fotogràfic amb un espai exclusivament dedicat a exposicions, biblioteca i cursets. Però l'experiència durà fins el juliol de 1983. Foren tres anys complets on es pogueren contemplar 33 exposicions. Per la galeria passaren essencialment autors gironins i barcelonins, els noms més remarcables dels quals ja han estat citats. Amb tot, la de més èxit fou l'exposició d'Agustí Centelles sobre la Guerra Civil espanyola, la d'un autor veterà que rebia reconeixement públic precisament en aquesta època de revifalla fotogràfica.

JORDI S. CARRERA

Autoretrat.

MARIA GELI

Grup Dicotomia,
Pep Camps, Leo i
Jordi S. Carrera.

LLUÍS VILARDELL

Estudi amb model.

La fotografia entra als bars

Durant aquests anys, del 79 al 85, els autors cercaven contínuament la mostra de les seves obres en galeries o sales públiques. Però al mateix temps, dins el món de les arts plàstiques s'obrien nous espais en bars i restaurants on la fotografia tindria bona acollida, com la Penyora, el Bistrot, l'Enderroc, la Lluna, Can Panxut de Salt... No cal dir que aquesta dinàmica tingué cert ressò a comarques, encara que de forma molt esporàdica, on també la fotografia arribava a les sales d'exposicions, malgrat que el gruix de l'activitat restava concentrat a Girona i Salt. Encara un darrer espai dedicat a la fotografia s'obrí a Isaac el Cec fruit d'haver-s'hi instal·lat la germànica Rosemarie Trostel, que, provinent de Barcelona, es traslladà a viure a la nostra ciutat.

Arran de la Primavera Fotogràfica en la seva segona edició, la de 1984, que organitzava la Generalitat de Catalunya com a suport institucional a l'ampli moviment fotogràfic i que pretén concentrar en un parell de mesos de forma biennal tot un ampli ventall d'activitats, exposicions i mostres, on participen tant entitats públiques com privades, àdhuc galeries en què la fotografia no hi sol tenir cabuda, com les barcelonines Maeght, Ciento o René Métras, a Girona es muntaren dues exposicions. La primera fou a la Sala Municipal Fidel Aguilar, on es mostrà una col·lectiva de joves valors de la fotografia europea, i la segona a la sala d'exposicions de la Casa de Cultura Tomàs de Lorenzana, que recollí bona part de la fotografia creativa gironina que sota el nom de "11 fotògrafs-Girona 84" aplegà Joan Comalat, Jordi Soler, Jordi Sánchez, Quim Bosch, Josep Capellà, Quim Curbet, Carme Masià, Joaquim Puigvert, Francesc Vinyeta, Ferran Artigas i Rosemarie Trostel.

Efectes de la pluja.

CARLES MITJA

El desert actual

Darrerament, però, la situació ha sofert grans canvis. Els autors fins ara citats han abandonat les exposicions de fotografia. Alguns

FOTÒGRAFS GIRONINS

MOISÈS TIBAU

Anada al psiquiàtric.

XAVIER RUIZ

Dues artistes.

que només s'hi dedicaven per afició ja pràcticament no exerceixen i la resta s'ha endinsat en el professionalisme. Sols un col·lectiu, el "9 de 9", format en la seva majoria per professionals, mantenen el cuc de la creació; el 86 es presentaren a la Casa de Cultura Bisbe Lorenzana i enguany a la de les Bernardes de Salt; a part, mantenen una petita part de l'aparador de la Llibreria 22 com a espai de mostra permanent dels seus treballs. Ells són Artemi, Carles Mitjà, Jordi Sánchez, Carles Romani, Anna Caballero, Joan Castro, Manel Lladó, Salvador Guardiola i Maria Geli. A nivell individual, podem citar quasi com a excepció Moisés Tibau, l'únic gironí que amb una exposició al Setè Cel de Salt formà part del catàleg oficial de la Primavera Fotogràfica de 1986, i Joan Comalat, que fa poc participava amb obra fotogràfica, junt amb d'altres artistes plàstics, a l'exposició "Posem-hi groc" a la galeria Espais.

Així, doncs, hem passat de la gran activitat dels anys 79 al 84, en què no passava mes sense una exposició de fotografia, si no tres o

quatre, a l'actual desert. Temps hi haurà per a l'anàlisi detallada, però un primer avenç en podria ser que en fotografia el reconeixement de l'obra d'un autor passa per aplicar la creativitat a les tasques professionals. Serveixin com a botons de mostra els únics premis Nacionals d'Arts Plàstiques concedits a la fotografia per l'obra professional de Català Roca al 1983 i Agustí Centelles al 1984.